

I

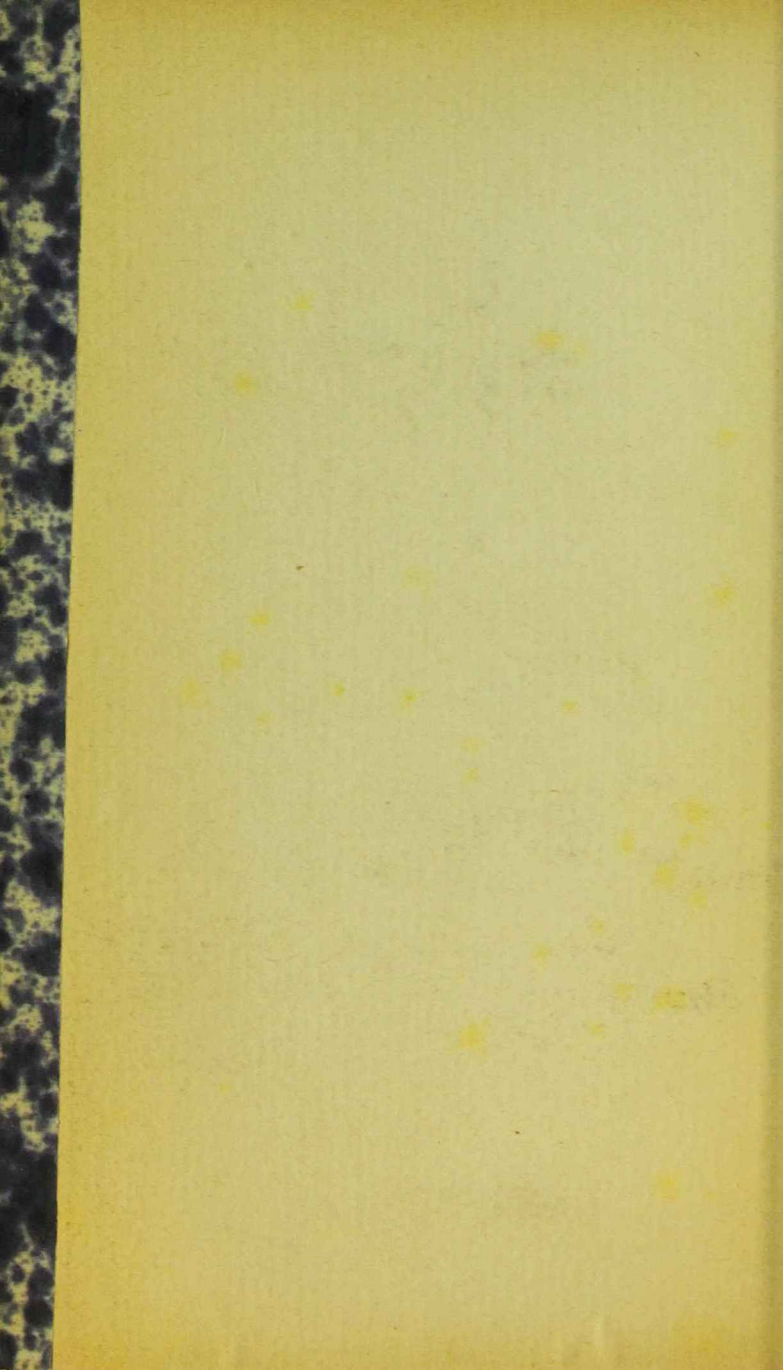
339.275

UNIVERSITÄTS
WIEN
BIBLIOTHEK

E.S.

Inkubel

E. S.

In nomine domini Amen
 Incipit oratio
 I

339 275 E. S.

a. Inkunabel

Bindin, Thomasio

Bindin, Thomasiu:

Orationes. Siena, Heinrich von
 Harlem u. Johann Valbeck

[um 1190]

GW 4360

11

In laudem operis ⁊ auctoris Tbi. Lynceus.

Sermo: lepos: series: stilius: doctrina decoꝝ .
Tollunt historijs scripta referta nouis .
Qualia carneades dictat: magnusq; pericles:
Talia Bindinus dogmata clarus habet.
Qualibus eschines: demades: vel Tullius orant:
Talibus ingenti peditus arte vales .
Jam mirare legens: Quid sit contingerz ipsum:
Orantem propia cernere voce melos?
Vera nec inficioꝝ referam: sunt singula mire:
Londita: Nec pallas his melioꝝa daret .

26
Summo eloquentiae Iuueni Petro laurentij de
Medicis Bindinus Thommasius Senensis. Ju. doc.
Salutez ⁊ comédationem.

So Inclyte Petre in his orationculis e
varijs in locis habitis: nihil mihi assūmā
nec a me noui quicq̃ reperit: affirmabo:
multa nanq̃ ex veterum monumentis de
cerpta: concinna breuitate oprehēdi. Si quid aut in su
scepto nobis negotio commode tractatum est: malo id
lectoris iudicio laudari: q̃ nostra predicatione iactari.
Tu tamen industria tua vel petulantiae nostrae crimē
excusabis: vel landis si quid merebitur: accumulabis.

De Iusticia: concordia: ⁊ charitate ciuium.

Onsauerere complures eorum Patres conscri
pti: qui huiusmodi munus dicendi sumserūt
quo me nunc vti: consuetudo admonuit: omnia fere sua
oratione complecti: quae ad huiusmodi Magistratus
officiū pertinere videntur: vt anteq̃ ineant: quid faciē
dum fugiendum ue sit: diligenter: ⁊ habunde praemo
neant. Quorum plane interdum soleo imperitiā
potius: q̃ diligentiam admirari: cum multa inculcent
auribus eorum: qui illud initari sunt: quasi tunc primū
erudiendos acceperint: aut omnium rerum ignari: nihil
intelligant: nisi quod ea duntaxat oratione didicerint.

a ij

Quod et si mihi nunquam faciendum esse sum arbitratus :
nunc multo minus : Cum ad vos presens habeatur orator :
qui excellenti ingenio : et praestanti doctrina praeditus est :
quique et alijs praeclarissimis magistratibus totiens sum
ma cum laude praefuisset ut natura arte : et exercitatioe
quae sequenda : quae ue vitanda sint : habuere didiceritis .
Quaobrem caetera consulo praeteriens : id aggrediar : quod
et philosophus tradidit . Neque ciuilem societatem sine permuta-
tione : neque permutatorem sine adequatione : neque adequa-
tionem sine mensura consistere posse . Quod perfecto iustitia :
concordia charitatemque complectitur . Hic est : quod non omnes ma-
gistratum gerere possunt : sed aut per annum aut per aliam diffinitionem
et tempus . Itaque hoc modo sit ut omnes gerant magistratum .
Hic honores et pecuniae per dignitate distribuuntur . Hac
etenim iustitiam cum seruauerint homines : custoditur libertas :
opprimuntur tumultus : contentiones submouentur : sopiuntur
inimicitiae : extinguuntur odia alitur concordia : omnis omnium
ciuum perturbatio depellitur . Hic legum observatio : quam ut
inquit Heraclitus uti muros tueri debemus cum periculo
si sit : ciuitate legibus : quam muris carere . Qui . n . leges ciui-
tatis oppugnat : non solum hostes : sed et paricidae iudicandi
sunt : cum ea auferant : quibus salus omnium : et uita con-
tinetur . Antiquum Diogenes dicere solitus erat . Qua in ciuitate
nec leges valerent : in ea pernoctandum sapienti non est . et plato .
sine legibus : nec domum ullam : nec ciuitatem nec gentem : nec hominum
vniuersum genus stare : nec rerum naturam omnem nec ipsum mun-
dum denique posse . Quare obseruatores adeo veteres ut illos

26
atq; necarias putauerunt: ut a regibus Aegyptiorum iure
furando iudices adigerent: se si quod forte rex iniuste iube-
ret: minime iudicaturos. Et Antiochus ciuitatibus suis
si quid a se facere iuberent quod contra suas leges esset: ei
precepto parere prohibuit. Quis est qui leges aduersus se ip-
sum et suos ferat? Quis consiliū? Quis suffragiū? vel
quō Tharudā quoque Tyrum proponimus: qui rure veniens
accinctus gladio contiones intrans: quod ipse legali edicto
antea prohibuerat mortem continuo proprio telo cōsolus si-
bi cōsciuit: et Caleuchū qui cū filius eius adulterij crimi-
ne dānatus ex lege a se ipso cōstituta: utroque oculo pūa-
ri deberet. suo prius deinde filij oculo cruto: vltimū vidē
videndi vtriusque reliquit. Nō est. n. ut inquit Augustinus: cru-
delitas punire reatū: sed pietas: nec tyrannidis: sed diuinæ
rectitudinis iudiciū ut coeteri iusticiā diligentes potius
diligant: et iusticiā odio psequentes metuāt: et caueāt ne
delinquant. Hinc cōcordia secūdo loco pposita fuit quā
ciuitates cōstituit: Regna solidat: et hūanā societatem
vel sola continet et cōseruat. Ad cuius amplificatiōis duo
Platonis pcepta ut ait Cicero fore necessaria. Eū
ut vtilitatem omnium ciuiū sic tueant ut quaecūque agāt
ad eā referāt: oblitū suorum modorum. Alter vero totum
corpus reipublice sic pcurēt: ne dū partē tueant: reliquas
deserant: Hinc ex Herodoti sententia: Oleanes ille graecus
cū de plura reip. ageret: ait: Magistratus forte dirimē-
dos: ne homines ab honoribus exclusi: res nouas moliri
non cessent propter quas ipsi quoque honorent. Qui enim

pti cluū cōsulāt. ptē negligāt: pñtioñissimā in ciuitatem
inducunt seditionem: atq; discordiam. Qua non solum
laborantes Athenienses a lacedaemonijs Lixādro du
ce victi sunt: sed ⁊ Rōni quoz nomen apud omnes na
tiones fuit tremendum: ob graecoz seditiones: Marij:
Sillae: Catilinae atq; Cesaris. ab eoz domitis saepius
victi ⁊ dominati fuere. Discordia. n. ordinū vt igt Qui
tius Consul est venenū vrbis huius patz: ⁊ plaebis cer
tamina. Ex quo Cesar Ciceroni. Quid viro bono ⁊ ge
to ⁊ bono ciui magis cōuenit q̄ abesse a ciuilibus stro
uersijs. O exemplū huic nostre rei. p. memoria dignum
sempiterna. Quā totiens nutantem atq; in his labentē
conspeximus. Et veterum monumentoz testis nobis
fuit. Aratus ille sitionius: qui cā eius ciuitas a tyrānis
teneretur: vrbē clandestino introitu potitus: cōq; tyrānū
methodeum improuiso oppressisset: exules restituit: rem
publicāq; aduentu suo liberauit: vt pprius periculo ex
titerint: qui victoriam sunt cōsecuti: q̄ hi quidem: q; su
perati fuerūt: eosq; monuit dum concordēs essent: nul
lis viribus superari: sed firmos diutius ac potentiores
fore. Mitto Assyrios: praetereo Medos: Persas mis
sos facio: taceo Macedones: quorum potentissimi prin
cipatus ea duce pene celitibus parem affecuti sunt glo
riam: secus autem ad nihilum redacti sunt. Quam si q
pessimi ciues labefactare praesumpserint: careant vt ait
Plato splendore: iaceant oppressi: nullus pateat adit^o
ad dignitatem: nec vnquam extollentur. Parati enim
olim erant Censores Romae: qui pessimum quemq; se/

astu pellerent: ne sincera pars trahatur ad corruptionē
 Quid est enim tam admirabile: q̄ ex infinita hominum
 multitudine existere vnum qui id quod omnibus natus
 ra sit datum: vel solus: vel cum per paucis facere pos
 sit: Quid autem tam necessarium: q̄ tenere arma: qui
 bus vel cautus ipse esse possis: vel prouocare improbos
 vel te vlcisci laceffitus: Licet non semper dixerit. M.
 Cato. Maiores nostros armis rem publicam ex par
 ua magnam fecisse. Nam si ita esset: multo pulcherri
 mam eorum haberemus: nam maior copia armorum
 nobis est: q̄ illis vnq̄ fuerit. Sed alia fueret: domi scilicet
 industria foris iustum imperium: Animus in consu
 lendo liber: neq; delicto aut libidini obnoxius. Hinc
 omnium charitatem tertio loco patria vna complexa
 est: quam qui africano illo teste conseruauerint adiuue
 rint: aixerint certum esse in coelo ⁊ definitum locum:
 vbi beati aeuo sempiterno fruantur. Hic Egidius di
 xit ciuitatem quamlibet: ad victum in agricolas: ad ex
 pedientiu vsu in artifices ad defensionē in bellatores
 ad populū regēdū i sapiētes viros: ad obſuatiā legū: ⁊
 bonos mores i p̄cipes diuidēdā. Nihil. n. vt ait Cato
 agēdo hoies: male agere discant. Dāda igit̄ opa vt mer
 ces asportēt: deuehāt q̄q̄cūq; gētū hic fortunae opes dig
 nitates: bona deniq; oia ōsuāt: floret ⁊ āplificāt: Quae
 lz caducae: terrēnaeq; sūt: ⁊ mō huc: ⁊ illuc trāfferāt: vs
 bñ Elaias hec tpa viderit bōa nra corā ocul nris aliēi ō
 morāt: multū tñ valēt: ad custodiā ⁊ ōsuatōē libertatis

Quas n̄ solū oēs iminētib⁹ piculo ⁊ calamitate s̄ ⁊ p̄p̄riā
vitiā exponēvnt⁹ q̄sq; civis optim⁹ tenet: ⁊ d3. Quid. n.
Vozatū coelitem extra hostiū copias i pōte tenuerit?
Que res. Q. Mutiū ad necē porſenne ipulerit? Quid
curtiū in p̄fundū vltro iniecerit? Quid deniq; regulum
ad suppliciiū ptulerit: nisi patriæ amor sup̄remū gradū
s̄. foelic̄itatis ⁊ gloriæ? Ad qd̄ magnifici dñi: Magistrat⁹
q; clarissimi quibus fulgētia haec insignia tribuenda sūt
reuocāte mētez: p̄cez fauete. Iusticiā cōplexamini: cōcor
diā diligite: leges ⁊ iura ſuate: publice ſaluti magnificē
tia: ⁊ mansuetudine cōſulite: vt per os ſapientiae gradus
regnare possitis. Dixi.

De naturali morali ⁊ rationali philosophia.

V **E**ritas nobis p̄ponit hodierna die celebres. Ma
gistrat⁹: quā oēs hoies vt inq; philosophus nā ſcire de
ſiderant. Et vt ait cicerō oēs trahimur ingenio videlicz
⁊ natura oēs ducimur volūtate: ⁊ studio ad cognitōis ⁊
ſciæ veritatem. Quis auctore Lactatio tāta: tāq; ad
mirāda uis ē: vt oīpotēs rex oīuz p̄ceps ⁊ idē hūani
generis creator atq; redēptor ad hoc nat⁹ ſit: atq; venēt
i mūdū: quo p̄hibet⁹ teſtioniū veritatis. Quae ſi cū ſer
uerino boecio recte ſentimus: nihil aliud ē q̄ rex ad itel
lectū adequatio. Iure igit⁹ p̄biāz oīuz diſciplinaz genit
ricē. Aristoteles laudauit: quā ſciam veritatis eē arbit
traret. Ea nāq; diuinaz hūanaz q; rex tricoꝝpore ſciāz
p̄bet naturales. ſ. morales atq; rōnales. ⁊ qm̄ nulla ē ars
neq; diſciplina q̄ ad illoꝝum modoꝝ aliquez nō referat⁹
3o h̄ic p̄biāz: quā nature indagine latini appellāt: no

Ara exordiet orō: eo tñ pacto: vt nō discē: s̄ n̄serare n̄ p
 currē s̄ strigere videar cū p̄f̄ti mādatorū obia: me pluri
 mis intentū ad h̄ mun^o s̄ipulerit: vt d̄ miratorib^o pbato
 res: de q̄ accusatorib^o laudatores futuri existāt. Quā si
 ne magi orientis iuenerint: siue lin^o 7 muse^o graeci vt di
 ogenes laerti^o affirmauit: q̄ mirāda: q̄ q̄ laudib^o extollē
 da ē h^o sunt ptes: metaphisica: Astronomia: Seometria
 Arithmetica: musica 7 medicina. In metaphisica igif
 quae de elemētoꝝ s̄ba: ac mutatiōe: de nubīn: vētoꝝum
 plunīe: Cometaꝝ natura: de coelo: sideribusq̄ oib^o: de
 aiōꝝ immortalitate: ac vi verissīā cōrōe d̄mōstrat Imp̄r̄
 mis claruit socrates: eiusq̄ discipul^o plato. In astrono
 mia: quae de coeloꝝ motu: astroꝝ q̄ natura hoīum ac
 rez fortūa praenoscit: claruit tales: q̄ in multa secula
 eclipses futuras praedixit: 7anaximāder zodiaci iuen
 tor. In geometria q̄ rez mēsuras: 7 s̄omas: 7 arithmeti
 ca: q̄ nūeros 7 musica: q̄ cōcordiā docēt: claruit pythago
 ras: i qb^o vt alcīnous iqt q̄ si sca^l q̄bulda ad dei cōgnito
 nē ascēdit. In medicina vō: q̄ optimā valitudinē cōsuat
 eadēq̄ āmissā r̄stituit: Appollinē: Critobolūq̄: qe philip
 pi r̄gis oculo sagittā euullit: sacrificiis venerabant: qd̄
 nō putarēt tā mirādū iuētū ab hoīe excogitari potuisse.
 Nāc at̄ ingrediar ethica seu moralē q̄ p̄m^o oīuz socrates
 e coelo deduxit i terras 7 i vrbib^o collocauit c^o q̄ vnus
 quēq̄ vix studiosissimū eē decz. Hoc primū ex se parit
 honestū vtutū oīuz gestū populari fama gloriosū: qd̄ ex
 q̄tuoz s̄tib^o: prudētia: iusticia: magnimitate: 7 tpantia
 orit. Ex prudētia bonaz malarūq̄ rez prouidētia: itel

ligētia ⁊ meōria. Ex iusticia: ius suū vnicuiq; tribuēs: re
ligio: pietas: gratia: viudicatio: obfuaātia: veritas ⁊ con
fuetudo: cui⁹ v? Modestino attestāte: ē ipare: vetar: pu
nire: atq; pmittere. Ex magnanimitate metuēdi: audien
diq; magnificētia: fidētia: paciā: ⁊ pfeuerātia. Ex tpan
tia expetēdaz: aut fugiēdaz rez: otinētia: claemētia: ⁊
modestia. Scripsēr āt de oī hōēstare panaeti⁹: Cicero: ⁊
Seneca illic natae sunt sacratissime leges: iuris ⁊ recti
magistrae: cū qb⁹ vidē lz toti⁹ orbis iperia: q̄ q̄dū iusti
ciā tenuerūt: semp se i melius erexerūt: ea vō neglecta: fa
cile corruere. Fremāt oēs lz dicā qd sentio. Est. n. nāle vt
iq; plini⁹ qd qsq; sit affecutus: id velit eē potissimū. Bi
bliothecas me hercle oīum philosophoz: vnus mihi vi
det duodeci tabulaz libellus: si qs legū fōtes: ⁊ capita
viderit: ⁊ auctoritatis pōdere ⁊ vbertate vtilitatis supe
rare. Quaz iuētores merito ferūt Moīseu: Cererem
phoroneū: solonē: ⁊ licurgū: apd Romanos vō Romu
lū Numam pōpilliū: Juliū Cesarē: q eas diligē: ⁊ ordia
re cōstituit: qd lōge post Iustinianus effecit. Tertiū illi
phie corpus ē logica: sine rōnal: q̄ certā dat viā rōneq;
dicendi. H; n. ptes: grāmaticā: dialecticā: ⁊ rhetoricā:
In grāmatica vō: q̄ circa ortographiā: syllabaz q̄nta
tē ⁊ vocabulī significacionez versat: claruit primus ari
starchus: ⁊ Apollonius. In iuentioē vō lrāz Radamā
thus Assyriā: R. nubis Aegyptiaz: Hercides phrigia
rū phenices: ⁊ palamedes graecaz: Berosus ⁊ Carmē
ta latinaz. In dialectica: que circa diuisionem diffinī
tionem resolutionem inductionez ⁊ sylogisimū versatur:

claruit Zeno et Chrysippus: qui septuaginta volumina
in ea conscripsit. In rhetorica: cuius pars: Metrica auctore
Strabone: prior processit in lucem: claruit inter Peros
cos Apollo: Elegos Calimachus: Satyros Lucilius: iambicos
archilocus: Ericos pindarus. Altera autem est soluta
haec ut inquit Cicero cohortamur haec persuademus: haec
solamur afflictos: haec deducimus perterritos a timore:
haec gestientes comprimimus: haec cupiditates iracundiasque
restringimus. In qua Carneades studij cupiditate deslagras cum
bui sumere obliuescebat et tanta fuit eloquendi ius: ut de eadem
re in contrarias partes differens eisdem auditoribus
persuaderet. Lius autem artis antiquissimi scriptores
Tysias: et Cozax siculi fuisse traduntur: et Gorgias
cui statua aurea delphis posita est. Theologiam vltimo
loco ut totius philosophiae custodem posuerunt: quem
admodum inducendo agmine cantus et fortissimus Cetero
turio a tergo relinquitur: et in argumentationibus fortis
tissimas rationes. et iam in fine locamus. Namque et prius
Trimegisti tempore: quem Orpheus secutus est: Orpheum
vero Aglophemus: Aglophemum autem pythagoras
et pythagoras philolaus diui platonis praeceptor atque
prophetarum libris quos spiritu sancto constat esse dictatos: postea vero
per saluatore nostrum velo obscuritatis amoto illuxit nobis
haec radias disciplina: de qua eo pauciora locutus sum quam est suo
splendor illustrior: satisque constat humanas omnes transcendere disci
plinas. sit ergo scipio clarus ille et consilio atque virtute. hanc
bal in aethiopia didicit: atque ex italia discedere coactus est gloriatur
eximia laude aethiopianus quod duas vrbes ro. impio ischiffi

mas Carthaginē: Numantiāq; Deleuit: anteponat oib^o
marius: qui bis Italiam ab obsidione liberauit fuitu-
tis. Erit pfecto iter horū laudes tāta doctissimorū hōiūz
glā: vt ab his pacis ornamenta retineant: ab ill' belli pi-
cula repellāt. Inq; vō armis philopomenes: 7 pyrth^o
Hanibal 7 cesar claruerūt. Quare iā ad vos optimi iu-
venes ingenuis morib^o ac pbitate isignes dīsciplinas in-
nūa viroz mltitū die celebratas auertā quo me piter vo-
biscū exortādū suscipiā: vt alacri ac p̄mpto aīo studiis i-
cūbam^o. Quis ē quē ad se nō alliciāt? Quis adō dur^o
7 ferreus: vt horū nō corripiat amore? Quale in mace-
done Alexandro lris p̄ditū est q ad Aristotilez p̄cepto-
rem rescribens malle se ait singulari doctrina: q̄ p̄tate p̄-
stare. Legimus pythagorā Aegyptū: Persiā: Cretā: 7
Macedoniā: discendi desiderio paragrassē. Nos vero
gymnasia: 7 doctoz nostroz lares eadem cā nō frequē-
tabimur? Scimus Anaxagorā feruore discendi agros
reliquisse q̄ optimos. Nos toros 7 focū nō relinq̄mus?
Surgūt latrones media nocte ad hoies occidēdos: nos
veternos i lucē vsq; dormiem^o? Fortis miles in arma 7
flāmas p̄ glā ruit: nos labores nō magnos p̄ tot omō-
dis acquirēdis eximīaq; glā formidabimus. Quid est
qđ paupertate: aut senectute terreri possimus? Al' quō no-
bis Cleantes 7 Zenonē pponimus: qui noctu cū cū gra-
tia aquā hauriebāt: 7 die vā^o a Crisppo: alter ab anti-
stbene instituebāt: vī Solonē: 7 Lathonē q se quorūdie
aliquid adīscētes: senes fieri dicebant. ferue-
amus itaq; obsecro: iuvenes optimi ferueamus imi-

temur que nō dixerit Democritū: qui sponte sese lum:bus
priuauit: vt expeditiori aīo assequeret disciplinā: sed sa
tis sit scēuolā nostrā imitari: qui verā vitā: vigiliā cē as
seuerat. Studia nanq; vt inqt Licero adolecētā agunt
senecturē oblectant: secundas res ornant: aduersi pfugiū
ac solatiū praebēt: delectāt domi: nō ipediū foris: puoc
tāt nobiscū: pegrinant: rusticant bonaz. n. artiū vt igt
Socrates immortalē possessio: quā bias pfugus dixit le
cū portare. Vos aut excaelsi domini fauete: q̄so doctis
uiris: habete in pretio eos: qui simul eruditi ⁊ boni sūt:
praesto sit vobis eoz cōsiliū: qui vere sapiūt. beatas. n.
vt ait plato fore ciuitates illas: atq; regna: quibus cōstigit
a sapientib⁹ gubernari. Quod si feceritis quēadmodū
semp cōsueuistis: pacatā a bello ciuili: trāquillā ab omni
seditione hēbitis hanc rem. p. Pro qua Iustiniano au
ctore qui ceciderūt imperpetuū p gloriā in coelis viuere
intelligunt: vbi beati aeuo sempiterno fruunt dixi.

De Iesu xpī ortu: ⁊ Herodis crudelitate.

Augustus Cesar Reuerendi Patres imitatus. p.
Serpionē: qui Carthagine noua obsessa: adultā eximia
atq; praestanti pulchritudine virgine: a militib⁹ oblata:
patriam: parentesq; percunctatus: quibus incorruptam
inuiolatamq; maxio honore restituit: Leopatrā atonif
vxoem: magnam Aegypti reginā: fama: ⁊ re alteram
Calphurniam maximis ornamentis insignitam: vt in
triumphum duceret: custodiri mandauit: eo quod eam
spreuerit: immisso Aspide dicitur interempta.

Erat enim talis Cæsar in obprobrium nostrorum temporum dominorum: tante iusticie: continentie atq; cōstantie: vt anno quadragesimo secundo pacatum atq; tranquillum: gloriosum atq; beatum totius orbis imperium possideret. Sub quo christus hodie nasci nō dedignat̄ qui vt narrat Orosius eadem die mandauit ne quis se dominum deinceps vocaret: atq; etiam vt omnium hominum capita censu notarentur. Significans profecto sedem Imperij: dominum prouinciarum cœli: maris: ⁊ terre principem natum fore. Ob cuius ortum vt Lulsius testatur: trans Tyberim de taberna meritoria fons olei e terra manauit: atq; tota die amplissimo: largissimoq; riuo exundauit: prophetizans profecto uictionem baptismatis omnibus Christianis esse in posterum obseruandam. O ineffabile ostentum: o miraculum memoria dignum sempiterna. Affuit etiaz maius aliquid aliud: non Angelus ad pastores exclamans: Gloria in excelsis deo: non stella ad Magos Apostolos: non aureus circulus soli assistens. Sed ⁊ circa sponsam Augustam euenta eius digna memoratu: cui gallinam conspicui candoris sedenti. Aquila ex alto abierit ingremium illesam: intrepideq; miranti accessit miraculum tenentem rostro laureum rimum suis baccis onustum. Conferuari alitem: ⁊ sobolem iussere aruspices: ramūq; eum ferri: ac rite custodiri. Augurans quippe per gallinam illaefam Virginem immaculatam. Malluit enim altissimus de suo ortu: q̄ de uirginis pudore dubitari. Cæ

264

neri rostro laureum ramum suis baccis onustum: hoc
est Iesum benedictum: fructum ventris sui. Quem cum
Herodes audisset his diebus iurisdictione sua natam
existimans Regnum dei commune cum huius mundi po-
testatibus existere: et memor eorum: que dixerat Cesar
si violandum est ius regnandi causa violandum: pue-
ros omnes intra bimatum secundum tempus: quod ei
magis exquisierat: iussit interfici: ut adimpleretur: quod
scriptum est per Hieremiam. Vox in Rama audita est
ploratus et ululatus Rachel plorans filios suos: inter
quos et proprius filius: quem vnice diligebat: cum alijs in-
terficitur. Quod cum audisset Augustus: sciens Leo-
num feritates inter se non dimicare: Serpentum morsus
non petere serpentes: ne maris quidem belluas: ac pisces
nisi in diuersa genera seruire: cunctaque bruta in suo gene-
re probe degere: ait: Melius est Herodis porcus esse: quam
filium. Ex quo Ioseph ut infantis pater ab angelo mo-
nitus: ipsum et matrem transtulit in Aegyptum: ubi ut
ait Hieronymus deorum omnium simulachra cessarunt
et mors quorundam demonum ex vaticinio prophete
subsecuta est dicentis. Leuem nubem conscendet: et mo-
uebuntur simulachra Aegypti ob eius conspectum: et
cor Aegypti in eius medio tabescet. O ceca igitur stul-
te emulationis impietas: quae perturbandum diuinum
consilium tanto cruore putauit ignorans de minimis mun-
di temporale non querere Regnum: qui prestat eternum
Qui enim voluntate natus est: arbitrii sui potestate mo-

rietur. Contra que non valere potestates: astutie atq;
diuitiae. Scriptum est enim: non est sapientia: non est
prudencia contra dominum. Quamobrem quanta sit
inanis: & fallax huius mundi miseria: solus puer cunero
rum creator hodie fatetur. Qui non in preciositate pan
noz: non in obsequia exhibentium multitudiue non in
thalamo picto: non in lecto eburneo: sed nudus pro tha
lamo stabulum: pro lecto foenum: pro famulis bouem:
& asinum habere voluit: Deu dementiam ex his iniitijs
existimantiu ad superbia se genitos: qb? no aliud nature
spote q̄ flere datu e. Mox cresce aetate. Luxuria: am
bitio: auaritia: immensa viuendi cupido: superstitio: se
pulturae cura etiam post se de futuro. Itaq; multi exti
tere: qui non nasci optimum censerent: aut vt infantes:
q̄ ocissime pro domino nostro Iesu christo aboleri.

Quem Iosephus ille Hebreus litteris graecis histori
am iudaicam conscribens: profitetur dicens. fuit autez
imperante Tyberio Iesus sapiens vir: Si tamen viru
eum nominare fas est: quem accusatione primorum no
strae gentis virozum pilatus crucifixit. Qui apparuit
tertio die iterum viuus: secundum quod diuinitus inspi
rati prophetet: vel haec: vel alia de eo innumera mira
cula futura esse praedixerant. Quantomagis nos decet
genus electum: gentem sanctam: christianos appellatos
hodiernum christi natale celebrare: quod angeli cantat:
sancti exultant: sterilis clamat: vidua prophetizat: Sy
meon senex exportat: Ioseph cogitat: Maria mater re

X
281

chinat: bos cognoscit: stella demonstrat: Magus vero
adorat. Quod si idem constantini pietate ducti facim^r
qui trium milium innocentium mortes contra ppriã sa
lutem negavit dicens. bene ergo omnium aduersantium
poterimus esse victores: si a sola pietate vincamur. Nã
vicisse extraneas nationes bellatorum virtus est popu
lorum vincere autem vicia ⁊ peccata: virtus est morum
Nõ veremur: quod Acreonti poete acino vne passer: aut
fabio praetori in lactis austu vno pilo euenisse: litterar^{um}
monumentis pditum est. Is enim profecto vitã aequa
lance pẽsitabit: qui semper fragilitatis humane: nõ De
rodiane crudelitatis: dei misericordia ductus: memos
fuerit. Dixi.

De sacrarum legum iusticia.

On eram nescius reuerendi Patres vosq; spe
tatissimi viri: magno ingenio: exquisita doctri
na: summa eloquentia opus esse ei: qui praeclaram ali
quam disciplinam meritis laudibus psequi vellet. Cui
vero mea me imbecillitas terreret: ⁊ modica indicendo
exercitatio: pretermissem equidem intanto doctissimo
rum hominum coetu: de sacrarum legum iusticia verba
facere: ne forsan huius amplissimi loci auctoritate ve
nerando vestro conspectu aut rei gravitate indignum
aliquid me effari contingeret. Verum quoniam necessi
tas ipsa ⁊ maiorum pbata consuetudo: me ad id mun^{us}

b i

subeundū compellit: vestra erga omnes humanitate: ac
singulari in me beniuolentiā froctus: veniam assecutus
me esse cōfido. Neq; cū hac de re a disertissimis viris
sit saepe numero grauissimis orationibus ptractatum:
video mihi habenas supprimendas: et cursim potius at
tingenda q̄dam: q̄ longiori serie explicanda. Hanc non
imerito philosophoꝝ maximus plato vnā prae caete
ris necessariā ostēdit in his libris quos diuine de re. p.
edidit haec nimis p̄bis p̄mia: ip̄obis poenā iniūgēs: dū
suū cuiq; tribuit: efficit p̄fecto: vt ea seruata quietissime
vīuat humanū genus. Hoc itaq; p̄fulgidū lid^o leges nre
cōtinēt: hāc declarāt: ad hāc seruandā cōstitutae sūt. Si
ne quibus quis nō intelligit vagos hoīes atq; siluestres
ferax ritū i mōtib^o vitā fuisse ducturos: nisi quis p̄stan
tū ingenio: nec vulgari eos legibus ad mītiore vitā rede
gisset. Ac ne longius exempla petant: Italia ipsa orbis
Decus: vt apud p̄scaꝝ rerū incorruptos scriptores lec
tum est: olim montanos homines collibus dispersos ha
buit inter siluas: et mōtiū cōcaua saxa latitantes. Neq; sa
turnus e Creta fugiens atq; a Fano tūc in Italia regnā
te susceptus hospitiū: primus Italīs leges dedit: que
tanto vsu exriteret: vt mox relictis lūstris oppida conde
rent: ciuilem vitā agere inciperent. Quis quidem rei
habundantissimū fructum tulit: post mortem diuinos
honores assecutus. Neq; enim putauerunt fieri posse: vt
tā salubre iuentū ab homine iudagari potuisset. Quid
de orphēo loquar: qui cum thraces eadē feritate op̄p̄s

250

fos ad civilem vitam legibus datis euocasset: ob admirabilem tantæ rei dictus est siluas ac montium rupes trahere. Quod profecto ut Flaccus interpretatur nihil aliud significat: quæ feros et duros homines ad mansuetiorem vitam retraxisse. Non immerito itaque leges ipsas deorum domum dixit esse demosthenes. Atque omnes veteres legum conditores in deos suarum constitutionum præcepta retulerunt veluti Zoroaster qui bactrianis: ac persis leges dedit in Oromasi: quæ deum oris potissimum coluit suas leges attribuit. At Trimegisti Hermes: qui Aegyptiorum instituta edidit Mercurio ascripsit. Minos Cretensis in Ionem Lycurgus Lacedæmonius in Apollinem: Draco et solus Athenienses in Mineruam. Numa pompilius Rex romanus in Egeriam Nympham: Moyses Hebræus rectissime in patrem: et totius nature deum: leges suas retulerunt. finis non erit: si animo indulgere: atque per singula euagari mihi libuerit. Sed quoniam fortasse incultus sermo auditorum patientia abutitur: unum dumtaxat paucissimis verbis addendum censui: Haec profecto sacrarum legum disciplina ad dei prudentiam inefabilem maxime videtur accedere: qui quadam inuictibili lege: atque causarum connexa serie cuncta moderatur. Eo enim quantum nostra imbecillitas passa est: humanarum se erexit ingenium ut salubribus institutis res. p. p. formarentur: quasi ad siderei regiminis imitationem. Quam quis unquam merito admiretur? Quis illius amplitudinem verbis assequatur? Nec est vere regia disciplina quam præcipales decet: atque exornat: Oes culmicæ celsæ ilignes: aut gressus aut

b ij

Dignitatis hęc plurimum excoluntur: si habuerint. Si
vero carent: iuris prudentium consilijs egeant: necesse ẽ
Humiles autem viros sic extollit vt sola ex omnibus
imperio eos dignissimos reddat. Atq; docti iuriconsul
ti domus totius ciuitatis quasi diuinum oraculum esse
existimet. Hinc amicorum copia: hinc opes: hic imor
talis gloria vberrime praestari cõsuevit. Itaq; cuz esse
in Pythagore biuio constitutus: ac diligenda: mibi vi
te noxiam intelligerem hanc potissimum quasi berillũ
& prefulgidam margarita: Delegi facultatem. In qua
quidem omnes euigilauerunt cure mee summis vigilijs
labore indefesso huic insudandum censuomibus iuue
tae praetermissis illecebris: huic vni me addixi: atq; ad
iudicauit: quam summo studio sectarer non modo in pa
tria: quae quidem gymnasijs glozia plurimum floret: ve
rum & alia diuersa loca licet ob exilium coacte fuit non
sine summo incommodo: ac meoꝝ dispendio incolendũ
Vix nunc demum id videbar assecutus: vt tante disci
pline auditor non inhabilis esse inciperem: impulsus sũ
ad laurea: doctoratus petendam his temporibus acce
dere. Nam si necessitas ipsa vt aiunt sit optimus calcar
& stimulum ad virtutem: est tamen nihilominus fructus
laudis: & glozie. Quem ego agricola expectas pretiosus
patiẽter tollerabo: donec accipiam a vobis veluti sacro
pontificij: & cesaris cõsistorio supplex peto: vt vestra au
ctoritate decoratus: muneribus exoptatis nõ tam meis
meritis: q̃ vestra humanitate: & gratia perfrui: atq; laeta

si possim. Dabitur igitur opera: ut ego coeterisque: qui hoc
virtutū genere p̄stare cupiūt: nō mō n̄ improbent: ut iac
teant vex et efferant: ut excellant. Dixi:

De eloquentie gloria.

¶ Vl. o vnq̄ tempore aliquā dicendū v̄t: aliq̄
elegantiae aut oritoriae facultatis desideravi
optimi. Patres id nunc vel maxime ab imoz
tali deo exoptandum fuit: cū in aspectu hominū doctissi
moz: qui totius eloquentie culmina ⁊ luminaria iud cā
tur: mihi de p̄clarissimis est ipsius laudibus differēdus
Uereorq; p̄fecto ne mihi vsu veniat: quod miloni Cro
taniate cūgisse testat̄ ātiquitas: qui supra vires robur
aggressus miserabiliter collisus est. Existimassē itaq;
sarius mihi educere: p̄clarum aliquem virum diligēter
audire contionantem: q̄ mihi hoc oneris imponere. Sz
cum conspectus vester praele ferat nō minus humanita
tis: q̄ doctrine: effecerunt assidue Magnifici nostri re
toris voces: q̄ ad hoc munus impulerunt: ut facile spe
rare venias: si quid minus opolite: minusue sciēne dixē
ro. Quare vos omnes obtestor: ut solita in me facilita
te: ac benignitate vti libeat: dū vel breuissime de ipsius
eloquentie gloria aliqua perstrinxero. Nam vero domi
na rez: ut vos soletis dicere eloquēdi vis q̄ p̄clara q̄q;
diuina: Quae primū efficit: ut ea quae ignoram? disce
re: ⁊ ea: q̄ scimus alios docere possimus: deinde hac co
hortamur: hac persuademus: hac consolamur affictos
hac deducimus p̄territos a timore: hac gestientes opri
minus: hac cupiditates: iracūdiasq; cōstringimus. Dic

rex omniū princeps: fabricatorq; mūdi: nullo magis ho-
minem separauit a coeteris: quae quidem mortalia sūt:
animalibus: q̄ dicendī facultate. Et p̄fecto si recte pp̄e-
dere uelimus: cognoscemus nō modicum per eloquētes
uīros humano generi adiumentum esse collatum. Nam
nec antiquissimi illi urbium conditores sine summa elo-
quentia uagos homines in ciuitates cogere: nec ueteres
legum latores sine maxima orandi uī: ut se homines ad
seueritatem iuris astringerent cōsequi potuerunt. Quos
quidem poete rupium: 7 siluarum Tigrium: Leonuq;
omotores appellauerunt. Apud p̄iscos enim illos agre-
stes homines tante admirationi fuerunt eloquentes uī-
ri: ut uiuentes reges cōstituerent: mortuos adorarent.
Quin 7 mīnos: qui sua eloquentia Cretenses ad politi-
cam uitam formauit: tante uenerationi fuit: ut mortuū
ad inferoz animas regendas profectum esse existima-
rent. Sed ne ueterissima commemorando sim lōgior mul-
tis in rebus apud athenienses: 7 romanos quoq; eloquē-
tes uīri rei. p. mirum in modū p̄fuerunt. Nam cum ex in-
finita hominū multitudine xerxes graeciam inuassisset:
Themistoclis oratione commoti atheniēses relicta ur-
be naues conscenderunt atq; apud salaminam insulam
maxima strage persas cecidere: Quid demosthenes nō
ne oratione sua diū cōtra Macedonū impetū. Graecie
libertatem tutatus est: dū assiduis orationibus dormita-
tes Atheniēses ad bellum gerendum excitat. Apud ro-
manos autem cū pyrrius Epirotarū rex ad deformē

pacem componendam senatus inclinasset oppis: claudij
 coeci oratione: q id fieri phibuit: Rom. ne i. a. p. digu
 nitas cōseruata est. Quam in vero diuina. M. Cullij
 eloquentia profuerit: cum 7 perditam Carinae audaci
 am fregit: aut. M. Antonium iura subuertentem: vrbe
 expulit: locuples nobis testis est omnia. m. corum. temp
 rum historia. Age vero: 7 apud exercitum qm. m. semp
 valuit. Cetero eloquens Imperator: qui saepe numero i
 clinatam aciem a metu frequenter reuocauit: 7 praeiū
 ineuntibus militibus: laudem vitae praeponeudem. eē
 crebro persuaserit. Et qm. fortasse quidam naturae bo
 no: etiam sine ea claruerunt: tamen cum ad optimaz na
 turam vis quaedam eius discipline accesserit: tum de
 mum praedarum quiddam: ac singulare solet eluceſcere.
 Quale in aphyricano illo superiori: 7 emiliauo extitisse
 testantur historiae. Quorum vterq; doctrina excult^o nō
 armis magis qm. eloquentia floruit. Quae ita disciplinae
 omnes perpolit: 7 illustrat vt sine ea rudes 7 agrestes
 videant. In quibus ille se plurimum profecisse testat vt
 Quintilian^o ait cui haec eloquendi vis valde placebit.
 Non vtar vobis cum pluribus patres optimi: ne vestre
 videar diligentie diffidere qui iam diu inter excaellos
 Italiae Oratores ab omnibus nostrae etatis iudicati
 7 benemerito estis. Sic enim huius foelicissime vrbe
 decus: atq; ornamentum vobis vero fructum. immorta
 litatemq; comparastis. Dixi.

De laudibus magnifici Jacobi Rectoris coram
legato perusino.

O Dorem reuerendissime domine. id mihi inge-
niu: eam dicendi facultatē esse: quo rez expli-
candaz excellētie mea responderet oratio: ac
digna tantoꝝ viroꝝ auribus iudicaret. In his. n. de
qbus verba facturi sumus: tantus est splēdor: tanta glā
vt Ciceronis: aut demosthenis eloquentiam postularēt.
Si vero de auditoꝝ praestantia loquimur: vt coeteros
praetermitaz viros amplissimos: quos video huic coe-
mi interesse quid potest ⁊ generis claritate: ⁊ animo vir-
tutibus decorato reuerendissima dominatione tua esse il-
lustrius: cuius antiquissima sabelloꝝ familia a vetustis
sabinoꝝ populis: ⁊ rege Tatio orta: tot glorioſis bello-
rum: ducibus Romane ecclesiae Pontificibus Maxi-
mis: sapientissimis ac praestantissimis viris assidue flori-
it: ⁊ nūc vt de caeteris sileam inclytis eius fratribus: seu
duobus belli fulminibus potissimū illustrat. Dominati-
onis vero illius in consilijs capiendis prudentiam: inge-
niumq; pspicax in eloquendo suauitatem: seueritatem in
iniquos: in bonos mansuetudinem in repugnantes inuic-
tum animi robur: in rebus omnibus equitatem: integri-
tatemq; singularem: quis est qui non summis laudibus
psequat. Ego certe enim ipsam acrius intueor: quasi sa-
bium quendam maximū aut. M. Curiū: aut Cornelium
Alphicanū videre sane video. Quare apud tāā excel-
lētia: tā acre iudicium: nihil nisi artificio absolutū: dilige

gratia perfecta afferris oportere non negaveri. Verum me re
 creat ipse iucundissimè reuerendiss. me donationis tuae cõ
 spectus q̄ mihi inaudita quãdã facilitatẽ preferre vid
 tur. atq; illud me nõ mediocriter confirmat q̄ ea nobis cã
 oblata ẽ: in qua nemo nõ copiosius eẽ põt. Dicendũ ẽ. n.
 mihi de magnifici noui Rectoris nostri Jacobi Pala
 rini Comit̃s animi virtutib; eximijs: 7 genere excaello.
 Quẽ qdẽ animi bona a dõ decorauerẽ: vt ab iẽũte aeta
 te q̄si xenophontius Hercules virtutẽ duce õi merte 7 stu
 dio secut; voluptatis illecebras: 7 quasi retia: qb; ple
 riq; adolefcetes capiunt ita refugerit: vt mi; i modũ se
 nilẽ in rebus cõctis grauitatẽ 7 p̄stiterit semp 7 p̄stz. Cõ
 vo vt ẽ ingenio subli se ad res altissimas genitũ aspicerz
 ne fas putauit: si ad rẽ aliquã egregiã: animũ nõ appli
 caret. Itaq; cũ existimasset litteras ad vitã immortalium
 prie accedere: elegit: quã sectaret quasi berillũ ac p̄ful
 gidã margaritã. legalẽ facultatẽ. In qua vt. M. Tulliũ
 sequar difficilior ẽ exit; ac mod; q; copia in dicẽdo. In
 qua quũ ipsa sua magnificentia pfecerit ẽt viri doctissi
 mi admirari solẽt: vt ñ imerito vel sola doctrina huius
 gymnasiĩ princeps sit iudicatus. Sed his accedũt p̄cla
 ra oplura. Inter caetera. n. tãtã ẽ orõnis eius suauitas
 vt possit lenire tigros rapidosq; Leones saxa mouere
 sono. Si vero de mãsuetudine: 7 huãnitate loquimur
 his virtutib; a dõ insignit; vt vel imanis barbaros sibi
 deuicire possit. Quid de pietate in suos: ac obsuãtia?
 Quid de singulari prudentia moderatõne magui ani

in magnitudine: fide ostēta loquar: q̄ si singula merito
explicari deberēt: volumē nō mediocre oficerēt: de opi
bus vero ⁊ aplissimo eius patrimonio nihil attinet dicē
cū ipsa liberalitas hoc q̄ plurimis notū fecerit. Sed iā
tempis breuitate admoneor: vt ad splēdorē generis ipsi
us me uertā. Tu quo quidē vndiq; mibi se offert n̄ vni
us oratiūculae argumētū: s̄ tāta copia: tāta vbertas rez
vt difficilius sit terminare q̄ incipe orōes. Qd̄ v̄ vno
solo foelicis meōriae Nicolao Pōtifice Maximo et
Magnificentie diūct^o ⁊ affinis abūde illustrari pōt: sua
uitas moꝝ itegritatis speculū: scīae diuinae: huāneq; ex
emplar egregiū qui īgenij acumie: solertia: magnanimi
tate: doctrina: totius excellentia virtutis culmē fortissi
mū romane ecclesie existimari potuit. Qui n̄ ditā Ita
lie: nō Christiano populo: sed huāno generi q̄ v̄l fueris
nemo ignorat. Nulli^o īgeniā: nulli^o doctrina: nulla vis:
nulla copia hui^o pōtificis celsitudinē merito decorazit.
V̄c cū a foelice atipapa dei ecclesia turbaret: legatus
missus eo rē redegit vt foelix ipse se pontificatu abdicā
caret: Tu q̄ qdē ei^o diuinū ingeniū habūde intelligi po
tuit: cū tātā rē tā breui: tā foelici exitu supra spem oīum
terminauerit. Cū deinde sedē petri merito cōscendiss: ⁊
īplicatos bello p̄ncipes sua prudentia ⁊ admonitiōis
suauitate: ad trāquilla reduxit: vt intestinis afflictata ca
lāmitatibus Italia: benignum quoddā ⁊ pacificū sidus
sibi afulsisse p̄fiteret. Et quod inter gloriosas res ei^o
gestas nō vltimū iudicauerim: bonaz artū studia: q̄ pe
ne interierant: maxime excitauit: atq; erexit. Neq; id̄ m̄

sum. Nam cum Nicolaus ipse omni doctrina laude mi-
 rum in modum illustraret: adeo doctos homines dilexit:
 honore et fortunis fouit: ut benignissimus litteratorum pa-
 rens predicaret. His igitur tam excelsi ortu maioribus reuerentissime
 dicitur: tantis cum sideribus exornatum Magnificum
 nouum rectorem nostrum: de quo quidem dubitari potest:
 plus ne decoris a maioribus acceperit an illis addide-
 rit: existimauimus fauste: feliciterque nostro gymnasio
 profuturum: qui et animi et corporis et fortunae bonis pluri-
 mum clareret: generis vero lumine ad res maximas inci-
 taret: ut hoc bono duce suffultis: ad bonas artes iter
 pateret. Cuius magnanimitatem: quae ex ante gestis op-
 time commendatur: idoneam ad talem fore dignitatem con-
 fidentes elegimus. Quae reuerendissima dominatio tua: iuxta
 illud diuinum. Quodcumque ligaueris erit ligatum: Recto-
 rem et principem nostrae academiae ut solet accipiat: et con-
 firmet ad laudem dei.

Impressum Senis per Johannem et Henricum
 Almanicos.

Impressor ad lectorem

Surreptum auctori cupida lege mente libellum:
 Dulciloquum redolet qui Ciceronis opus.
 Sic tibi iuris opus nolenti permere claudii
 Flauius arripuit: plurima dona ferens
 Utile lectori nos tantum poscimus unum.
 Dunc emat: aere potest multa parare breui:

